

#Nou Temps

EL PRIMER
SETMANARI
EN CATALÀ

EL NOSTRE,
EL TEU!

www.eltemps.cat

FES-TE'N SUBSCRIPTOR

a subscripcions@eltemps.cat
o telefona al 902 131 025

ELS CRÍTICS

literatura

JOAN DANIEL BEZSONOFF

El darrer espetec de l'ànec

Des del meu balcó rossellonès, consideri que tinc el deure de fer conèixer, quan toca, la nostra actualitat literària als lectors d'altres terres catalanes. Després de la deliciosa *Llesqueta del Septentrió*, d'Aleix Renyé, s'acaben de publicar dues monografies molt interessants sobre la Catalunya del Nord. Crec que d'ara endavant els lectors no tindran pas excuses per justificar un mal coneixement de les nostres comarques. Qui no sap és que no vol. Inventi aquest proverbi per la circumstància.

El llibre d'Alà Baylac Ferrer no és cap obra literària sinó uns comentaris sobre el present. Sense caure en un pessimisme estèril i debilitant, l'autor analitza una per una totes les dades del problema. El català septentrional, el bell català rossellonès heretat dels avis, no desapareixerà del tot, sinó que es transformarà en una variant més normativa amb una fonètica afrancesada. El futur de la llengua no depèn únicament de les institucions i de les autoritats polítiques sinó de la voluntat ferma de la gent i de la seva coherència. De què serveix repetir "Je suis catalan"?

Joan Peytaví Deixona ens ofereix un cant d'amor a la llengua. Quan fou elegit membre de l'Institut d'Estudis Catalans, en Joan-Lluís Lluís i Figa i un servidor vam elaborar amb ell un lèxic de cent paraules nostrades que fóra just i interessant incorporar en el diccionari normatiu. A causa de reticències senils

i banyolines, l'IEC ha trigat anys abans de ratificar aquesta llista que enriqueix la llengua comuna sense desfigurar-la. Peytaví Deixona estableix un cànon per crear quasi *ex nihilo* un veritable estàndard septentrional, en la continuïtat del diccionari pioner de Lluís Creixell i del *Vocabulari rossellonès* del professor Renat Botet. "La voluntat de proposar una adaptació, per no dir un model, per al català que ha evolucionat en aquestes terres del nord de Catalunya en el decurs del temps remet al fet d'evidenciar i de subratllar la forma que ha pres la llengua aquí" (pàgina 15). Fa trenta anys que miri d'escriure en un català alhora rossellonès i comprensible des de Salses fins a Guardamar, de Maó a l'Alguer i m'alegria que el professor Peytaví Deixona en proposi un compendi científic. Malgrat el seu amor profund per la nostra pobra variant, Peytaví conserva la lucidesa indispensable per avançar. "Ja malmesa en el fons i amb variacions geolingüístiques antigues i conegudes, la llengua catalana a la Catalunya del Nord sembla que es retroba en un estat fragilitzat des de fa més o manco cent anys?" (pàgina 23). Resumeix amb finor sense entretenir-s'hi, "en passant", totes les polèmiques entorn del nostre dialecte.

Com podreu veure, l'autor escriu molt bé. Estic content que encara no li hagi passat pel cap la idea d'escriure una novel·la, perquè em caldria tancar la meua botiga.

El català al nord
de Catalunya a
principi
del segle XXI

JOAN PEYTAVÍ DEIXONA

Institut d'Estudis Catalans
Barcelona, novembre 2016

Le catalan en
Catalogne Nord
et dans les Pays
Catalans: même
pas mort!

ALÀ BAYLAC FERRER

Perpinyà, març 2017